Shoftim 15: A Riddle Goes Bad

R' Mordechai Torczyner - torczyner@torontotorah.com

<u>Recap</u>

- Chapter 13
 - o The Plishtim as a model of non-assimilation
 - o Contrast between Plishti women and Shimshon's mother Hatzlelponit
 - Jewish distance from the spiritual (and Manoach)
 - o The message of predicting Shimshon Gd is with us
 - o Shimshon as a Nazir Training for restraint; A Role Model; Anti-Magic message
- Chapter 14
 - o Shimshon's Plishti women: What was Shimshon's agenda?
 - o The message of Betrayal
 - Comparison to Yehudah and Tamar (Divine plan; failed leaders; Moral mis-steps; Timnah/Timnatah);
 Tamar is a key difference
 - o Whom does Shimshon tell about the lion attack?
 - o The riddle: Good fun, Punishment, or a Message?
 - Sun = Cheres
 - Shimshon's wife/calf

15:1-8 Fights 2 and 3

1. Rashi to Shoftim 15:7

אם תעשון כזאת - ושמא רגילין אתם בכך לתת אשתו של זה לזה:

"If you do thus" - Perhaps you routinely do this, giving this person's spouse to another.

2. Malbim to Shoftim 15:7

אם תעשון כזאת. ר"ל כי מה ששרפו אותה לא היה בעבור המעשה שזנתה, רק להשקיט כעס שמשון, אמר "אני חשבתי שדי בעונש ממון, אבל אחר שאתם תעשון כזאת להעניש בעונש נפשות א"כ גם אני אבקש מכם נפשות כמנהגכם."

"If you do thus" – Meaning, burning her was not [punishment for] her infidelity, but to appease Shimshon's wrath. He said, "I thought it would suffice to punish you financially, but now that you have done thus, executing capital punishment, I will also take lives as you do."

3. Radak to Shoftim 15:8

ת"י "פרשין עם רגלאין," 'שוק' הוא הרגלי ו'ירך' הוא הרוכב. ויש לפרש "שוק על ירך" על הנופלים בנוסם, כלו' כי לא הפך אחד מהם פניו מתהפך שוקו על יריכו:
אליו ולא עמד איש בפניו, אלא כלם נסו מפניו, והכה אותם בנוסם. ונופלים שוק על ירך כי הנס ונופל על פניו מתהפך שוקו על יריכו:
Yonatan explained, "charioteers with infantry," for shok refers to the infantry and yerech refers to the rider. And one could explain shok al yerech regarding those who fell while fleeing, meaning that none of them turned to face [Shimshon] and none of them stood before him, but all of them fled from him, and he struck them when they fled. They fell shok al yerech because when one flees and falls on his face, his shok flips over his yerech.

4. The Firefox browser name https://www-archive.mozilla.org/projects/firefox/firefox-name-fag.html

Radak to Shoftim 15:4

למה שועלים? לפי שהשועל מנהגו לחזור לאחוריו, לפיכך היה דבק הלפיד בין שתי הזנבות, כי כל אחד מהם היה חוזר לאחוריו ולא היה נפרד מחבירו ומתוך כך היה הלפיד דבק בהם, ואלולי כן היה זה הולך לפניו וזה לפניו והלפיד נופל מביניהם. ורז"ל דרשו...

Why foxes? Because foxes customarily retreat. Therefore, the torch would stay between their two tails, for each would retreat and would not separate from the other, and so the torch would stay with them. Otherwise, this one would go forward and that one forward, and the torch would fall from between them. And our sages taught...

6. Talmud, Sotah 10a

מאי שנא שועלים? אמר רבי איבו בר נגדי א"ר חייא בר אבא: אמר שמשון: יבא מי שחוזר לאחוריו ויפרע מפלשתים שחזרו בשבועתן.

Why foxes? Rabbi Eivo bar Nagri cited Rabbi Chiya bar Abba: Shimshon said, "Let the one that retreats come punish the Philistines, who retreated from their oath."

7. Ralbag to Shoftim 15:2

ולאיחור תנועת השועלים היה בוער האש בכל מקום שיעברו בו טרם עברם ממנו.

Because the foxes' motion would be slow, the fire would burn everywhere they would go, before they would move on.

8. Malbim to Shoftim 15:4

רמז להם כי כן שמו לפיד בין שני רעים, כמ"ש (משלי ו:כז-כט) "היחתה איש אש בחיקו וכו' כן הבא אל אשת רעהו." He hinted to them that they had placed a fire between two friends, as Mishlei 6:27-29 says, "Can a person stoke a fire in his lap... So, too, one who lives with his friend's spouse."

Interlude: 15:9-20 Jewish betrayal, and recovery

9. Rashi to Shoftim 15:10

למה עליתם עלינו - הלא עבדים אנחנו לכם:

"Why have you ascended upon us" - Are we not servants to you?

10. Radak to Shoftim 13:4

ולא היו ישראל נלחמים בהם כי אם שמשון לבדו, ולפיכך לא היה לפלשתים טענה להלחם בישראל מפני שמשון, כי לא היה ברשותם והוא לבדו היה עושה הרעות בפלשתים, ועם פלשתים היה שוכן בעוד שהיה מריע להם, ומיראתם אותו גם כן היו נמנעים מלהלחם בישראל... Israel did not fight them, only Shimshon alone, and therefore the Philistines had no basis for warring with Israel due to Shimshon, for he was not in [Jewish] control and he alone harmed the Philistines. He lived with the Philistines when he harmed them. And also due to fear of him they refrained from warring with Israel...

11. Metzudat David to Shoftim 15:12

לאסרך ירדנו - כי הפלשתים גזרו עליהם לאסרו ולהביאו:

"We have descended to bind you" - For the Philistines had decreed that they bind him and bring him.

12. Ralbag to Shoftim 16, Lesson 19-20

הי"ט הוא להודיע שראוי למנהיג שישמור עמו ולא יספיק לו שמירת עצמו. הכ' הוא להודיע עוצם השגחת הש"י עד שסבב שאיש אחד אסור וזולת כלי מלחמה נצח והמית רבים כי אין לד' מעצור להושיע ברב או במעט:

The 19th [lesson] is to inform that it is appropriate for a leader to guard his nation, and not satisfy himself by protecting himself. The 20th [lesson] is to inform of Gd's great supervision, such that He caused one bound and unarmed man to be victorious and to kill many. Nothing can prevent Gd from saving, with a lot or a little.

13. Abarbanel to Shoftim 15:17

השליך הלחי מידו כאומר "איני צריך ללחי או לכלי אחר, כי ידי רב לי להנקם בם מאויבי ד'."

He cast the jawbone from his hand, as if to say, "I don't need the jawbone or any other tool; my hands are sufficient for me to take vengeance upon the enemies of Gd."

14. Talmud, Sotah 9b

"נַיִּבְקַע אלקים את המכתש אשר בלחי" - א"ר יצחק דבי רבי אמי, הוא איוה לדבר טמא, לפיכך נתלו חייו בדבר טמא.

"And Gd split the hollow in Lechi" – Rabbi Yitzchak, of the yeshiva of Rabbi Ami, said: He desired that which was *tamei*, and therefore his life depended upon that which was *tamei*.

15. Abarbanel to Shoftim 15:20

להגיד שמה שעשה שמשון בזה מהנקמה והתשועה והפלא העצום היה סבה ששמוהו ישראל לשופט

Teaching that Shimshon's acts - the vengeance, salvation and great wonders - was what led Israel to appoint him judge.